

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Dyrektor
Eliza Wiśniewska

DUS-II.055.44.2026.MBu
Warszawa, dnia 3 września 2026 r.

Pani

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją w sprawie zmiany art. 87 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Departament Ubezpieczeń Społecznych przedstawia, co następuje.

Na wstępie należy wskazać, że właściwym, wiodącym, resortem w zakresie polityki gospodarczej państwa, a więc szeroko rozumianego prawa i otoczenia prawnego działalności gospodarczej – jest resort gospodarki, czyli Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Ustawowe uprawnienie dla przedsiębiorców do preferencyjnej ulgi składkowej „Mały ZUS”, przewidującej możliwość zadeklarowania podstawy wymiaru składek w pierwszych 2 latach działalności gospodarczej - obniżonej do kwoty nie mniejszej niż 30 % minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników - zostało wprowadzone (jak również, kolejne, podobne rozwiązania) w ramach polityki gospodarczej państwa, z inicjatywy resortu gospodarki.

Ustanowienie w 2018 r. dla przedsiębiorców w pierwszych 2 latach ich działalności minimalnej, deklarowanej podstawy wymiaru składek na poziomie 30 % minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników - miało być w tym przypadku (zgodnie z deklaracjami projektodawców) - wyrazem polityki gospodarczej państwa i sposobem zachęty do podejmowania własnej działalności gospodarczej przez obywateli.

Należy przy tym podkreślić, że ulga „Mały ZUS” (podobnie jak wszystkie tego typu rozwiązania preferencyjne) - **jest dobrowolna** i każda osoba prowadząca działalność gospodarczą - może, ale nie musi z niej korzystać, a jeśli już z tego skorzysta, to może także zrezygnować.

Jest to wyraźnie wskazane w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U z 2026 r. poz. 199, ze zm.), które umożliwiają deklarowanie podstawy wymiaru składek - zarówno na poziomie ustawowego minimum, jak i na wyższym poziomie, zależnym od chęci i możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Zgodnie bowiem z art. 18 ust. 8, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 i 5a (osoby prowadzące działalność pozarolniczą w rozumieniu ustawy, w tym gospodarczą i osoby z nimi współpracujące), **stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 %**

prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy.

Art. 18a ust. 1 ustawy określa, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 (osoby prowadzące działalność gospodarczą), w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej **stanowi zadeklarowana kwota**, nie niższa jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Jednocześnie w przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dotyczące ustalania podstawy wymiaru składek dla przedsiębiorców (w tym w przepisy dotyczące preferencji składkowych), zostały wkomponowane zasady rezygnacji z określonych sposobów ustalania podstawy wymiaru składek.

Zgodnie z art. 18 ust. 8a, w przypadku gdy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi zadeklarowana kwota, zadeklarowanie przez ubezpieczonego kwoty wyższej niż obowiązująca go najniższa podstawa wymiaru składek oznacza rezygnację z ustalenia podstawy wymiaru składek w kwocie najniższej.

Z kolei, zgodnie z art. 18aa ust.1, przedsiębiorca będący osobą fizyczną może zrezygnować z uprawnienia, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (ulga na start – pierwsze 6 miesięcy działalności bez składek), przez zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych na zasadach określonych w art. 18a ust. 1 i art. 36.

I w końcu przepisy art. 18c ust 8 i 10 wskazują, że ubezpieczony, o którym mowa w ust. 1 (przedsiębiorca), może zadeklarować jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe kwotę wyższą niż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ustalona zgodnie z niniejszym artykułem.

Ubezpieczony, o którym mowa w ust. 1, może zrezygnować z uprawnienia do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z niniejszym artykułem („Mały ZUS Plus” – podstawa składki wymierzana od przychodu, nie niższa jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia). Rezygnacja oznacza, że za miesiąc, w którym zrezygnował z uprawnienia, oraz pozostałe miesiące kalendarzowe do końca danego roku kalendarzowego ustala podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe na zasadach określonych w art. 18 ust. 8.

Dodatkowo należy wskazać, że na rządowej stronie internetowej **Biznes.gov.pl** znajdują się ogólnodostępne informacje na temat ubezpieczeniowych konsekwencji korzystania z ulg składkowych przez przedsiębiorców (dotyczy zmniejszenia wysokości przyszłych świadczeń z ubezpieczeń społecznych):

<https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00284#10>

Warto podkreślić, że na wskazanej stronie internetowej - jest również zawarta informacja o możliwości rezygnacji z ww. ulg składkowych.

Strona Biznes.gov.pl przekierowuje również osoby zainteresowane (za pomocą linków) na stronę internetową ZUS, gdzie także zamieszczono obszerne wyjaśnienia na temat zasad korzystania przez przedsiębiorców z ulg składkowych - pt. *Mały ZUS (MDG) - pytania i odpowiedzi*.

W tej samej sekcji co powyższe wyjaśnienia, znajdują się również wyjaśnienia ZUS – pt. *Ulga na start, preferencyjna podstawa, działalność nieewidencjonowana. Jakie są warunki, uprawnienia i skutki?*:

<https://www.zus.pl/-/ulga-na-start-preferencyjna-podstawa-dzialalnosc-nieewidencjonowana-jakie-sa-warunki-uprawnienia-i-skutk-1>

Wyjaśnienia te zostały opublikowane przez Centralę ZUS. Jest zatem wiadomym, że osoba będąca przedsiębiorcą, która w ramach możliwości deklarowania podstawy wymiaru składek opłacała lub opłaca te składki od podstawy wymiaru niższej od minimalnego wynagrodzenia – powinna się liczyć z konsekwencjami co do prawa do określonych świadczeń pieniężnych, w takim zakresie w jakim odrębne przepisy uzależniają prawo do tych świadczeń od uprzedniego opłacania składek w określonej wysokości.

Należy też zaznaczyć, że kwestionowany art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, ze zm.) funkcjonuje od wejścia tej ustawy w życie, a więc od 1 stycznia 1999 r.

Mając powyższe na uwadze, uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie prowadzi się prac w kierunku zgłoszonego postulatu nowelizacji przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska
Dyrektor
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Do wiadomości:

Biuro Ministra
dot. petycji nr 181-2026